Řeka života a smrti

THRILLER

Cchaj Ťün

ŘEKA ŽIVOTA
A SMRTI
CCHAJ ŤÜN

V řeka života a smrti

Cchaj Tün

FOBOS

Copyright © 2013 by Cai Jun
Published by arrangement with Lester Literary Agency

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Hana Do, 2019
Cover © Sabina Chalupová, 2019
© DOBROVSKÝ s. r. o., 2019

ISBN 978-80-7642-664-1 (pdf)

PŘEDSTAVENÍ OSOB

Šen Ming: klíčová postava románu, učitel čínštiny na Nanmingské střední škole, zemřel na Území prokleté dívky

S' Wang: hlavní postava románu, dříve adoptivní syn Ku Čchiou-ša

Ou-jang Siao-č': na střední škole byla Šen Mingovou studentkou, posléze S' Wangovou učitelkou čínštiny

Che Čching-jing: S' Wangova matka

Je Siao: policista, převzal vyšetřování Šen Mingova a dalších případů po Chuang Chajovi

Lu Čung-jüe: Šen Mingův spolužák ze střední školy, manžel Ku Čchiou-ša

Ku Čchiou-ša: bývalá Šen Mingova přítelkyně, Ku Čchang-lungova dcera, dříve S' Wangova adoptivní matka

Ku Čchang-lung: otec Ku Čchiou-ša, bývalý ředitel univerzity

Chuang Chaj: policista, zodpovědný za vyšetření případu smrti Liou Man, Šen Minga a dalších

Ma Li: na střední škole byl Šen Mingovým studentem, spolužák Liou Man a Ou-jang Siao-č'

Čang Ming-sung: učitel matematiky na Nanmingské střední škole, S' Wangův třídní učitel

Liou Man: Šen Mingova studentka, nalezena mrtvá na střeše knihovny

Šen Jüan-čchao: Šen Mingův biologický otec, prokurátor

Šen Min: Šen Jüan-čchaova dcera, Šen Mingova nevlastní mladší sestra, narodila se po Šen Mingově smrti

Jin Jü: jediná S' Wangova kamarádka

PRVNÍ ČÁST
CESTA KE ŽLUTÝM PRAMENŮM

Podle slovníkové definice je smrt biologickým jevem, při němž dojde k trvalému zastavení veškerých biologických funkcí udržujících organismus při životě. Mezi jevy ústící ve smrt patří: stáří, ulovení za účelem pozření, špatná výživa, nemoc, sebevražda, nehoda nebo zranění. Žádný doposud známý organismus nemůže smrti uniknout.

Materiální ostatky člověka po smrti jsou zpravidla označovány jako mrtvola.

DRUHÁ ČÁST
ŘEKA ZAPOMNĚNÍ

19. června 1995 v deset hodin v noci, právě když si Ku Čchiou-ša s otcem vychutnávali pohled na měsíc v horách Cchang-šan při břehu jezera Er-chaj, byl Šen Ming během jednoho zahřmění zabit.

Kdo Šen Minga zabil?

Už devět let ji tahle otázka sžírala. Sice se dávno provdala za někoho jiného, ale nedokázala zapomenout.

Ku Čchiou-ša se náhle zachtělo znovu spatřit toho chlapce jménem S' Wang.

TŘETÍ ČÁST
MOST DO PEKEL

„Lidé mají duši. Mezi duší a dýcháním je spojitost."

Například spánek je dočasné oddělení duše od těla, smrt je jejich rozdělení věčné. Duši mají i zvířata a rostliny.

Duše může přecházet z jednoho života do druhého.

ČTVRTÁ ČÁST
POLÉVKA STAŘENKY MENG PCHO

Tma houstla a ulice Nan-ming už dávno nevypadala jako dřív. S' Wang nepromluvil ani slova, vločky jim padaly do očí a rozostřovaly vidění. Naštěstí kolem svítily pouliční lampy, které vrhaly jejich dva stíny na bělostný sníh. Napojili se na cestu vedoucí do Území prokleté dívky, skřípnutou mezi dvěma rozestavěnými budovami. Vlnila se dál, do rohu s opuštěnou tovární budovou. Ou-jang Siao-č' se zarazila, téměř rozeznala polorozpadlý komín. Náhle nemohla udělat už ani krok.

PÁTÁ ČÁST
VDOVA

Šen Min bylo už osmnáct a byla rozkošná jako rozkvetlé řepkové pole. Mrholilo. Otec ji vzal k matčině hrobu. S sebou nesli papírové peníze a čerstvé květiny. Byl to veřejný hřbitov na předměstí. Ležel tady i starší bratr, kterého nikdy nepoznala.

U náhrobku dřepěl nějaký muž a právě pálil bankovky. Pára z dešťových kapek dopadajících do plamenů smíšená s kouřem poletovala ve vzduchu.

PRVNÍ ČÁST

CESTA KE ŽLUTÝM PRAMENŮM

Překrásná dívko
dívko ve vodách
jdi prosím do pšeničného lánu
rozprostři tam moje kosti
podobné svazečku klásků rákosu
vlož ten svazek do citery čchin a odnes ji s sebou
překrásná neposkvrněná dívko
dívko v toku řeky
natáhni ruku do pšeničného lánu
a až pozbydu veškerou naději
vrať se domů na obilných klasech
uspořádej prosím moje poházené kosti
ulož je do temně rudé dřevěné skříňky. Až je poneseš domů
bude to jako vracet se s bohatým věnem.

— Chaj-c': *Jak pravil Mozart ve svém Requiem*

PRVNÍ KAPITOLA

Zemřel jsem 19. června 1995.

Podle slovníkové definice je smrt biologickým jevem, při němž dojde k trvalému zastavení veškerých biologických funkcí udržujících organismus při životě. Mezi jevy ústící ve smrt patří: stáří, ulovení za účelem pozření, špatná výživa, nemoc, sebevražda, nehoda nebo zranění. Žádný doposud známý organismus nedokáže smrti uniknout.

Materiální ostatky člověka po smrti jsou zpravidla označovány jako mrtvola.

Vědci tvrdí, že všichni lidé zažívají v okamžiku smrti pocit, že je smrt už na dosah, prochází například ozářeným tunelem, cítí, že jejich duše stoupá ke stropu, shlíží shůry na vlastní tělo nebo se setkají s blízkými osobami, které za jejich života zemřely, a kapitolu po kapitole jim před očima proběhne vlastní život.

Vídají dokonce i Ježíše, Buddhu, taoistu Ta-siena, Doraemona…

Jaký je svět po smrti?

Studí stejně jako lednice? Pálí jako v mikrovlnné troubě? Nebo je jako pustina na cizí planetě z Hvězdných válek? Či snad jako ráj z Effendiho vyprávění?

Když jsem ještě bydlel v suterénu, požádal jsem dědečka o zjednodušenou verzi knihy *Zkazky o šesteru cest osudu* a bezmezně jsem těm příběhům věřil – že se po smrti člověk převtělí a žije další život, že všichni zloduši se budou po smrti smažit v osmnácti úrovních pekla, že nešťastné duše uvíznou

na tomto světě stejně jako nebohá Nie Siao-čchien… Na střední jsem se během hodin politiky seznámil s Marxovým dialektickým materialismem, a teprve tehdy jsem se přesvědčil, že všechny ty řeči o převtělování jsou jen duchařské povídačky.

Po smrti přece už nic dalšího není – nebo ano?

Když mi bylo šestnáct, bláznil jsem zrovna na hřišti, když odněkud z nebe spadl kus skla, přímo přede mnou se roztříštil na kousky a několik střepů se mi zabodlo do nohou. Kdybych byl byť jen o vteřinu rychlejší nebo kdyby sklo spadlo o pár centimetrů vedle, udělalo by mi obrovskou díru do hlavy a já bych na místě vypustil duši nebo by ze mne byl člověk ve vegetativním stavu. Přestože jsem utrpěl jen lehká zranění, bez jakéhokoliv důvodu jsem zvracel a dostal průjem, musel jsem být hospitalizován a každou noc mne budily noční můry, v nichž mi buď někdo podřezal hrdlo, nebo mne na ulici srazil autem, či jsem uklouzl a zřítil se z vysoké budovy…

Tak moc jsem se bál smrti – a ty se jí bojíš stejně.

19. června 1995, pondělí, deset hodin v noci.

Zemřel jsem. Byl jsem zavražděn.

DRUHÁ KAPITOLA

Věřím, že smrt o sobě dává předem vědět pomocí znamení.

Dva týdny před příchodem se smrt ohlašovala jednou ranou za druhou, jako když před Newtona dopadala zralá červená jablka…

5. června 1995, v pondělí v šest hodin ráno, mě probudily výkřiky za oknem.

Myslel jsem, že to jsou zvuky z noční můry, která se mi nezdála už dobrých pár let, a pokoušel jsem se vstát, ale jako by mne opustily všechny síly, jako kdyby mě někdo mačkal

a tlačil dolů – řada lidí něco podobného zažila a označují ten pocit jako „duch na posteli“ neboli spánková paralýza.

Byl zase tady. Spatřil jsem tvář, tvář rozpitou ve tmě, patřila ke statnému mužskému tělu. Chtěl jsem křičet, stejně jako když jsem byl malý, ale nedostal jsem ze sebe ani hlásku, jako by mi někdo svíral hrdlo.

Za oknem se ozval druhý výkřik, pak třetí a za ním následovaly další a další. Kvílivý ženský hlas se proměnil v hrubý mužský…

Tyhle výkřiky pronikající až do morku kostí mi zachránily život.

S prvními ranními paprsky se ta tvář rozplynula a zbyl pouze plakát v čele postele, Diego Maradona oběma rukama třímající trofej pro mistra světa ve fotbale. To byl v období dospívání můj jediný idol.

Bylo to na internátní Nanmingské střední škole, vyhlédl jsem ze čtvrtého patra. Na střeše knihovny jsem spatřil dívku v bílém. I přes stometrovou vzdálenost jsem v ní na první pohled rozeznal Liou Man, tělo měla nepřirozeně zkroucené, bez hnutí strnule ležela na střeše, černá záplava jejích vlasů byla jako vodopád rozprostřená na červených střešních taškách, a já si vzpomněl na nekonečný román *Červený a černý*, který jsem nesčetněkrát četl.

Byla mrtvá.

Jmenuji se Šen Ming – Šen jako „vysvětlit“, Ming jako „jasně“. Mé jméno tedy znamená „jasně vysvětlit“.

Před třemi lety, právě když jsem absolvoval bakalářské studium čínštiny, mi bylo přiděleno místo učitele čínštiny na Nanmingské střední škole, na škole, kterou jsem znal jako svoje boty.

Vyběhl jsem ven ze svého pokoje jen v kalhotách a košili přehozené přes ramena. Celá budova byla prostoupena hlučením studentů, většina z nich byla svědkem smrti

spolužáka poprvé. Jak jsem se jimi prodíral, zakopl jsem a upadl, a zase jsem šíleně šplhal dál, aniž bych si všiml, že mi po čele stéká krev.

Kampus školy byl celkem rozlehlý, uprostřed se nacházelo fotbalové hřiště, kolem kterého vedla běžecká trať, a ještě o něco dále stál oleandrový háj obsypaný květy. Za touto neobdělávanou částí školního pozemku byl už jen otevřený prostor.

Před deseti lety jsem, právě na téhle běžecké dráze, vyhrál závod chlapců na sto metrů.

S odhalenou hrudí jsem se velkými skoky řítil kupředu, čas se náhle zastavil, jako kdyby mezi mnou a knihovnou protékala řeka tak hluboká, že člověk nedohlédl na dno. Z dívčích kolejí za mými zády se rozléhal křik a pláč, všechny dívky se vykláněly z oken a jejich pozornost se přesunula od mrtvé spolužačky na střeše k mé postavě sprintující přes hřiště.

Minuta dvacet – z mého pokoje do knihovny.

Koleje Nanmingské střední školy byly poměrně nové, výjimku tvořila jenom malá dvoupatrová budova knihovny – stála tam kdoví jak dlouho, měla ještě tradiční čínskou střechu a maličkou půdu, kam nikdo nikdy nechodil. Z okna tajuplné půdy občas o půlnoci probleskoval slabý svit lampy a vytvořil z půdy místo obestřené strašidelnými školními historkami.

Doběhl jsem do druhého patra naplněného papíry a vůní inkoustu; v knihovně nikdo nebyl, kromě mrtvé dívky na střeše.

Pustil jsem se po dalších schodech. Dřevěné dveře byly zvenčí zavřené na zástrčku, kterou jsem jen jednoduše odsunul. Přivítala mne temná místnost, úzkým oknem dovnitř pronikalo ostré světlo a dopadalo na hromady starých knih. Prach a podivný pach nutily člověka ke kašli.

Okno bylo doširoka otevřené.

Vítr mi čechral vlasy, když jsem do něj bez zaváhání lezl – pod nohama jsem cítil střešní tašky a trávu prorůstající mezi nimi. Přede mnou ležela dívka s černými vlasy oblečená v bílém.

Doklopýtal jsem až k ní, od pádu ze střechy mne dělilo jen nešikovné uklouznutí. Když se z dívčích kolejí ozval vyděšený výkřik, jedna z tašek se jako v odpověď uvolnila, spadla ze střechy a roztříštila se o zem.

Zřetelně jsem viděl tvář Liou Man, nejkrásnější, ale zároveň nejklevetivější studentky na celé Nanmingské střední. Nejhorší z jejích klepů se týkal právě mne.

Ze strnulého a zkřiveného výrazu bylo zřejmé, že zemřela v bolestech, prázdnýma očima hleděla k nebi. Co asi spatřila jako poslední – měsíc, nebo padající hvězdu? Nebo snad tvář svého vraha?

Proč jsem usoudil, že stojím na místě vraždy?

Přesto působila ve své smrtelné poloze nádherně.

Podobala se utržené růži, která teď svým jedinečným způsobem postupně uvadá.

Bál jsem se smrti, ale nebál jsem se mrtvých; obezřetně jsem se sklonil a dotkl se jejího krku. Hlasy z dívčích kolejí zněly čím dál tím vystrašeněji a zkroušeněji. Nevím, jestli jsem se pro ně v tu chvíli stal hrdinou, či zda jsem jim naopak naháněl strach.

Dotkl jsem se jí – a ucítil jsem pokožku ledovou tak, jak může být jen pokožka mrtvého, a určitou ztuhlost.

Ačkoliv jsem na to byl vnitřně plně připravený, přece jen jsem se na taškách smekl, zavrávoral jsem o několik palců zpět. Konečky prstů mne brněly, jako bych dostal ránu elektrickým proudem, jako by mi měly za okamžik odumřít.

Náhle mi z očí skanuly dvě slzy; byl jsem středoškolským učitelem, navíc třídním učitelem mrtvé studentky, a byly to tudíž slzy nanejvýš oprávněné.

Lehl jsem si vedle Liou Man na střechu knihovny, jako kdyby tam ležela dvě mrtvá těla. Nezahlédl jsem měsíc ani hvězdy, jenom temnou oblohu před svítáním, plula po ní oblaka jako duše mrtvých. A ona mne chladně sledovala zpoza některého z oken dívčích pokojů skrze kalný a ponurý vzduch, skryta v jedné ze skupin vyděšených studentek.

TŘETÍ KAPITOLA

„Byla to vražda."

Hlas patřil asi třicetiletému muži oblečenému v tmavě modré policejní uniformě; tvářil se příkře, jeho do tmava opálená tvář byla naprosto bez výrazu a hlas neobyčejně tíživý.

„Na… naznačuje něco, že jde o vraždu?"

Kruci! Proč najednou koktám? Nevědomky jsem si prsty muchlal lem košile. Ve sborovně ve druhém patře jsme seděli pouze my dva. Venku pořád courali studenti a snažili se nakouknout dovnitř. Všechny je však odháněl zástupce ředitele.

Před šesti hodinami jsem na střeše školní knihovny potvrdil smrt Liou Man, studentky 3.B. Byl jsem její třídní a učitel čínštiny.

„Jmenuji se Chuang Chaj a mám tento případ na starost."

„Nenapadlo by mě, že se ve třídě, kterou jsem vedl k maturitě, stane něco takového. Za měsíc je čekají přijímací zkoušky na vysokou, tohle vážně… S ředitelem školy jsem se právě setkal s tatínkem Liou Man, sice jsem se bez ustání omlouval, ale i tak mi vrazil políček. Nicméně nemám mu to za zlé."

Sahal jsem si na hořící rudé tváře a chtěl jsem stočit svůj pohled k zemi, ale policejní důstojník Chuang Chaj moje oči přitahoval jako magnet. Neměl jsem kam utéci.

„Pane Šene, někdo mi říkal, že jste si včera po vyučování o samotě povídal s Liou Man v učebně, je to pravda?"

„Ano."

„Proč jste mi to nepověděl dřív?"

„Já…"

Očividně jsem se stal podezřelým z vraždy.

„Uvolněte se, stačí, když mi vysvětlíte, jak to všechno bylo."

„Včera večer jsem zrovna procházel kolem té učebny, když mě Liou Man zastavila a chtěla se mnou mluvit. Ptala se mě na obtížné otázky z ukázkových testů z čínštiny, například na vysvětlení pasáže ‚*tvůj opasek v barvě zelené, o tebe strachuje se srdce mé*' z *Krátké písně* od Cchao Cchaa."

Tohle je tedy policejní výslech? Pocit absurdity dosáhl vrcholu. Navíc jsem stále víc tiskl nohy k sobě, protože se mi znenadání začalo chtít na malou.

„No, takže to je všechno?"

„Celý rozhovor se týkal klasické čínštiny. Ptala se, jestli je loďka z veršů ‚*zlehka rozepínám hedvábný šat, sama vstupuji na orchidejovou loďku*' od básnířky Li Čching-čao stejná jako loďka ve Liou Jungových verších ‚*bez nálady pijeme ve stanu u městských bran, zdráháme se odejít, však orchidejová loďka nás volá*'."

„Ještě něco?"

Chuang Chaj chladně čekal na mé další vysvětlování. Jeho děsivá trpělivost mi znovu připomněla smrtelnou polohu Liou Man: „Ptala se ještě na Po Ťü-iho *Píseň o loutně*, jak konkrétně vysvětlovat hřebínek perletí vykládaný v pasáži ‚*hřebínek perletí vykládaný se roztříštil, sukénku v barvě krve potřísnilo víno*'. Když jsem jí na tyhle tři otázky odpověděl, odešel jsem."

Popravdě, v hlavě mi rezonovalo jen „*sukénku v barvě krve potřísnilo víno*".

„Pane Šene, jaký byl váš dojem z Liou Man?"

„Měla trochu zvláštní povahu, ráda poslouchala všelijaké drby, v celé škole prakticky nebylo tajemství, o kterém by

nevěděla, a proto ji někteří spolužáci neměli v lásce. Tak krásná dívka přirozeně přitahovala pozornost chlapců, ale zatím s nikým nechodila. Byla statečnější než řada hochů, bohužel jen ona se odvážila o půlnoci do podkroví v knihovně."

„Jak víte, že tam šla o půlnoci a sama?"

„Cože? Ne, byl tam ještě vrah!" Nikoho jsem nezabil, ale v očích policisty musela každá moje věta působit nedůvěryhodně. „Myslíte si, že kromě vraha a oběti byl na místě činu ještě někdo třetí?"

Chuang Chaj jen klidně zavrtěl hlavou: „Promiňte, ale nejsem tu od toho, abychom spolu nad případem diskutovali."

„Liou Man působila jako otevřená a veselá dívka, ale ve skutečnosti byla uzavřená a samotářská. Možná proto, že vyrůstala jenom s tatínkem, že jí chyběla mateřská láska. Neměla dobré výsledky, nad učením se nechala snadno něčím rozptýlit a měla složité vztahy mimo školu. Naše Nanmingská střední škola má ve městě významné postavení, vychovali jsme spoustu špičkových studentů prestižních univerzit, ale jestli se Liou Man na nějakou vysokou školu dostane, to byl otazník, ze kterého jsem měl jako její třídní bolehlav, a často jsem ji po večerech doučoval."

„Moc se omlouvám, chtěl jsem se zeptat…"

„Vím, na co se chcete zeptat," praštil jsem dlaní do skla na desce stolu, „to je příšerné! Poslední dva týdny po škole koluje zvěst o mém pochybném vztahu s Liou Man, ale to je neuvěřitelná urážka mě jako člověka i jako učitele, je to zcela smyšlená záštiplná pomluva!"

„Pane Šene, o téhle záležitosti jsem už mluvil s ředitelem a několika dalšími učiteli, nemáme pro tuhle pomluvu žádné důkazy, je to jen školní klep a já věřím, že jste nevinný." Chuang Chaj už si musel zapálit cigaretu a párkrát z ní silně potáhl. „Mimochodem, vy jste maturoval na zdejší škole, viďte?"

„Ano, strávil jsem tady tři roky střední školy, znám tady každý strom a každé stéblo, nikdy by mě nenapadlo, že jen co na Pekingské univerzitě absolvuji čínská studia, bude mi přiřazeno místo na mé alma mater. Měl jsem obrovské štěstí, že jsem se stal zdejším lidovým učitelem."

Všechna tahle odporná klišé plynula z mých úst, aniž bych nad nimi přemýšlel.

„Každý strom a každé stéblo, říkáte?" pozdvihl Chuang Chaj obočí.

Nechápal jsem, o co jde: „Je na tom něco špatného?"

„Kdepak, pane Šene, je vám teprve pětadvacet let, a už jste tak uvědomělý, člověk vás musí obdivovat." Jeho tvář byla zahalená do modrého cigaretového kouře, takže jsem mu neviděl do očí. „Slyšel jsem, že brzy máte z Nanmingské střední odejít?"

„Vážně se mi nebude chtít pryč! Na střední učím teprve tři roky, tohle je moje první a zároveň poslední třída, kterou vedu k maturitě. Až bude v červenci po zkouškách na vysokou, mám přestoupit do výboru mládežnické ligy úřadu pro vzdělávání."

„Tak to vám gratuluji."

„Učím rád, nejspíš si budu na kancelářskou práci zvykat velmi těžce."

Bez jakéhokoli výrazu pokývl hlavou, rychle típl do půlky vykouřenou cigaretu: „Už půjdu! Teď se nikam nechystáte, že?"

„Nechystám, bydlím stále na kolejích, příští měsíc jsou přijímačky na vysoké školy, jak bych tady mohl studenty nechat?"

„Budeme tedy v kontaktu. Na shledanou!"

Chuang Chaj zmizel z místnosti jak vítr. Za oknem jsem zahlédl tvář zástupce ředitele kráčejícího chodbou, ale on ode mě odvrátil pohled a odešel spolu s policistou.

Já tomu policistovi lhal.

Liou Man měla mlhavou poezii ráda, ale o klasických básních nevěděla téměř nic; jak by se mohla ptát na „*hřebínek perletí vykládaný se roztříštil*“?

Včera večer mi ve studovně řekla: „Pane učiteli, už znám vaše tajemství.“

Že by to souviselo se Společností mrtvých básníků?

Srdce mi divoce tlouklo, chtěl jsem co nejrychleji zmizet, vyhnout se tomu, že mě někdo uvidí a začne mi přidělávat další problémy. Tahle dívka už mi jich způsobila ažaž, skutečně jsem doufal, že dnes večer zmizí z tohoto světa.

Za pět minut vyjmenovala věci, o kterých mohli vědět snad jen mrtví. Kdybych ji popsal jako čarodějnici, vůbec bych nepřeháněl.

„Co to má s tebou společného?“

Zářivka se kývala, i když se vzduch v místnosti ani nehnul, bez ustání blikala a vrhala na zem naše dva stíny.

Opřela se o tabuli a prohlásila: „Znám všechna tajemství všech lidí na téhle škole.“

Tak tohle mi včera řekla.

Ale nikoho jsem nezabil.

5. června 1995, poledne. Všichni šli do jídelny, jenom já jsem seděl docela sám ve sborovně. Ráno jsem se dotýkal mrtvého těla – jak bych mohl mít chuť k jídlu?

Odpoledne jsem měl jednu hodinu čínštiny, opravoval jsem testy z několika předchozích dní. Uprostřed učebny bylo jedno prázdné místo, nevím, kdo na lavici položil květ oleandru. Studenti neustále zvedali hlavy, pozorovali mne a špitali si. Mluvil jsem mdle, neodvažoval jsem se zmínit Liou Man, jako by dívka, která dnes zemřela, do naší třídy vůbec nepatřila.

Na konci hodiny jsem rychle a se sklopenou hlavou vyšel z učebny. Chodba byla plná zvědavců a já si připadal, že mám na čele napsáno „vrah“.

Před multifunkční budovou stálo v hloučku několik mých studentů. Jakmile si mě všimli, okamžitě se rozprchli. Zůstal tam stát jenom Ma Li, nejlepší žák ve třídě, a zároveň i můj nejoblíbenější.

„Bavíte se o Liou Man?“

„Pane učiteli, vy to nevíte?“

Ma Li byl hubený a vysoký, vypadal jako Nicky Wu, tchajwanský zpěvák a herec, ale nechával se stříhat jako Aaron Kwok, herec, zpěvák a tanečník z Hongkongu. Celý den se tvářil sklíčeně.

„Co?“

„Liou Man někdo otrávil!“

„Taky mě to napadlo. Když jsem ráno ohledával její tělo, nenašel jsem žádná vnější zranění.“

„Mluví se o tom po celé škole. Když policie vyšetřovala místo činu, potvrdili, že se Liou Man na střechu mohla dostat jedině oknem v podkroví knihovny. Dveře na půdu byly ale zavřené zvenčí, oběť je nemohla zevnitř otevřít. A potom, co byla otrávena, se nemohla dostat ven. Na zemi našli nějakou tekutinu, a když policie posbírala důkazy, dostal se tam náš chemikář a provedl testy. Víte sám, že hned všechno vyzvoní.“

„Řekni mi, jaký byl výsledek těch testů.“

„V té tekutině objevil velký obsah oleandrinu.“

„Oleandrinu?“

V té chvíli mi všechno došlo, ale před Ma Lim jsem dělal zmateného.

„Chemikář říkal, že se oleandrin získává z oleandru. K zabití člověka stačí půl miligramu čistého oleandrinu! Proto nám vždycky říkal, ať se od oleandrů držíme dál.“

Po obou stranách školního pozemku rostou oleandry, každý rok v období závěrečných zkoušek kvetou překrásnou jasně červenou barvou – a druh s červenými květy je jeden z nejjedovatějších.

„Ne abys nazdařbůh tyhle zvěsti šířil. Dokud nebudeme znát výsledky policejní pitvy, nikdo nemůže vědět, jaký byl skutečný důvod smrti Liou Man!“ poplácal jsem Ma Liho po rameni a do ucha jsem mu pošeptal: „*Klepy jsou hrozivá věc!* Určitě chápeš, co tím myslím.“

„Pane učiteli, nemyslím si, že by Liou Man bezdůvodně šla na půdu knihovny, kde straší. Určitě ji tam někdo vylákal, povězte, kdo si tam s ní mohl domluvit schůzku?“

Z pohledu jeho čistých očí se mi sevřelo srdce. Ustoupil jsem o dva kroky: „Ani ty mi nevěříš?“

„Nezlobte se, ale když všichni říkají…“

„Mlč!“

Jak vítr jsem se rozběhl od Ma Liho. Z pohledu na bujné oleandry, na jejich ohnivě rudé květy mezi zelenými listy jsem cítil nepopsatelnou závrať.

Najednou jsem pochopil, proč policista Chuang Chaj opakoval mé prohlášení o „každém stromě a každém stéble“.

ČTVRTÁ KAPITOLA

5. června 1995, hluboká noc.

Ve čtvrtém patře chlapeckých kolejí, v tom nejtemnějším koutě chodby, se nacházel pokoj číslo 19, hned vedle skladiště nacpaného všelijakým haraburdím. Moje snoubenka Ku Čchiou-ša tu byla jenom dvakrát, že prý je moje bydlení horší než psí bouda, a zapřísahala se, že budeme jednou žít v prostorném a pohodlném domově.

Za měsíc jsme se měli brát. Datum svatby jsme stanovili po přijímacích zkouškách na vysoké školy, po mém odchodu z Nanmingské střední a před nástupem do nového zaměstnání v úřadu pro vzdělávání. Potvrzení o sňatku jsme si měli jít převzít už za dva týdny, 19. června.

Když jsem si se svou snoubenkou volal, neodvážil jsem se jí o dnešní události říct, zmínil jsem se pouze, že jsem řešil nějaké problémy, ale brzy budu mít pokoj.

Ručičky hodinek ukazovaly deset hodin. Byly to hodinky od tatínka Ku Čchiou-ša. Švýcarské hodinky koupené v Hongkongu způsobily ve sborovně rozruch. Původně jsem je vůbec nechtěl vytahovat, bál jsem se, že ztratí svůj lesk, ale Čchiou-ša nedala jinak, než že je budu nosit každý den.

Seděl jsem za psacím stolem, hodinky jsem měl stále ještě na ruce a tupě jsem hleděl na jejich sklíčko. Odráželo mou ztrhanou tvář. Od chvíle, kdy jsem dokončil vysokou školu a začal na své alma mater vyučovat čínštinu, jsem v tomhle pokoji žil sám už tři roky. Ze zdí se loupala barva, strop praskal a prorůstala jím plíseň. V pokoji stála jen rozviklaná úzká postel a barevný televizor z blešího trhu, který věčně zrnil. Já měl ten pokoj ale stejně rád, protože jsem tady bydlel už během svého tříletého studia na střední.

Tenkrát tady byly tři palandy pro šest chlapců. Roku 1988, uprostřed hluboké noci před přijímacími zkouškami na vysoké školy, se jeden z těch chlapců oběsil. Když jsme se za kuropění probudili, jako první jsme spatřili mrtvé tělo visící na elektrickém větráku… Já měl tu smůlu, že jsem spal na horním lůžku – ztuhlé tělo se tedy houpalo přímo přede mnou, vystouplý pupek ve výši mých očí… jako oko, které ke mně promlouvalo.

Po vyšetřování ve škole bylo oznámeno, že neunesl tlak před přijímacími zkouškami, bál se neúspěchu, a proto si sáhl na život. Takový výsledek jsme my, jeho spolubydlící, nedokázali přijmout, několik týdnů nás pronásledovaly noční můry. Po naší maturitě se do pokoje ani do pokojů sousedících nikdo neodvažoval vstoupit, neustále se šířily zvěsti o tom, že jsou ty místnosti prokleté, a tak škola celý ten blok opustila.

O čtyři roky později jsem se vrátil jako novopečený učitel, zároveň jako jediný absolvent prestižní Pekingské univerzity. Neměl jsem ale kde bydlet, škola také neměla žádné prostory, a tak mi nezbývalo než si v téhle proklaté místnosti zařídit pokoj pro jednoho.

Teď se ale budu brzy stěhovat a s místností, v níž jsem strávil šest let života, se konečně rozloučím.

Budu bydlet v pokoji, který mi přidělil úřad pro vzdělávání. Je to vlastně výjimka, za katedrou jsem teprve tři roky – a přitom řada vyučujících, kteří co nevidět odejdou do důchodu, se ve třech generacích tísní v maličkých oprýskaných starých bytech, do kterých zatéká, a nikomu z nich se nepoštěstí bydlet v takovém bytě. Přede dvěma měsíci jsem si převzal klíče od nového bytu, 2+1 v centru města – nejlepší byt, který mi úřad mohl přidělit, v domě, kde žijí jen lidé z vedení. Rodina mé snoubenky nám pomáhala s potřebným vybavením, zrovna včera tam nastěhovali nový zahraniční nábytek a elektronické přístroje. Cena toho všeho už dávno přesáhla můj celoroční plat.

Chápu, že mi nespočet lidí závidělo, že mě někteří dokonce nenáviděli.

Nemohl jsem usnout, ale zhasl jsem a jen tak ležel na posteli, když vtom jsem zaslechl klepání. Znepokojeně jsem otevřel dveře a tam stál ten samý policista, se kterým jsem se setkal v poledne. Sjel očima přes moje ramena a skenoval každičký detail v místnosti.

„Dobrý večer, pane Šene, mohu si prohlédnout váš pokoj?“

Ukázal mi povolení k prohlídce. Za ním stál zástupce ředitele Jen Li a soucitně na mne hleděl.

„Vy… vy mě podezíráte?“

Zástupce byl muž ve středních letech s upřímným výrazem: „Pane Šene, na hodinách jste známý svou výřečností, čím to, že dnes večer…“

Nevěřil jsem vlastním uším a rozhodně jsem se postavil do dveří: „Pane Jene, to vy?“

„Promiňte, nepustíte nás dál?“

Chuang Chajův hlas zněl ponuře. Kdyby se s ním setkal běžný zločinec, dávno by se počůral do kalhot.

„Ale kdepak, pojďte se klidně porozhlédnout! Svědomí mám čisté, proč bych se měl bát prohlídky?“ pustil jsem policistu do pokoje a ukázal na perlový náhrdelník pověšený na psacím stole, „jen mi tohle neponičte.“

Sice mě neposlali pryč, ale i tak jsem z místnosti poníženě odešel. Kam bych utíkal, s policistou v patách?

Vyšel jsem ven do chladného měsíčního svitu a ohlédl se na chlapce, kteří se kolem kolejí shromáždili. Nejspíš mě všichni měli za vraha. Zadrží mě policie? Těch několik minut prohlídky mi připadalo jako celá věčnost, nejradši bych šel umřít. Pohlédl jsem směrem k dívčím kolejím. I odtamtud mne sledovaly obličeje dívek nalepené na skle. Ona jediná mezi nimi nebyla.

Chuang Chaj sešel ze schodů a v igelitovém sáčku nesl plastovou lahev. Ve tmě jsem mu neviděl pořádně do obličeje, dokonce na mě ani nepromluvil. Dva policisté mne uchopili zleva a zprava a vyvedli mě před bránu školy, kde už pod lampou čekal policejní vůz.

„Pane, zamkněte prosím můj pokoj, mám tam důležité věci.“

To byla jediná věta, kterou jsem při svém zatčení řekl.

V okamžiku, kdy mě cpali do policejního auta, stál u ulice Nan-ming muž. Jeho děsivě bledou tvář ozařovalo světlo pouliční lampy.

Jmenoval se Čang Ming-sung.

PÁTÁ KAPITOLA

Na policejní stanici jsem prožil bezesnou noc.

Prosil jsem, abych mohl zavolat své snoubence, ale nedovolili mi to. Chuang Chaj mi slíbil, že jí dá vědět, znal jejího otce. Ale už se rozednilo a já stále neměl žádné zprávy. V cele předběžného zadržení nebylo zrcadlo, nemohl jsem si prohlédnout vlastní tvář, ale z probdělé noci jsem musel mít kruhy pod očima. Nedovedl jsem ani nic pozřít, žaludek jsem měl jako na vodě a krabičku s jídlem jsem nechal na zemi úplně netknutou.

6. června 1995, dopoledne, první výslech.

„Co jste objevili v mém pokoji?“ vyhrkl jsem, než stačil policista promluvit. Chuang Chaj mi chmurně odvětil: „Tu plastovou lahvičku jsme objevili nahoře ve vaší šatní skříni. Byla sice prázdná, ale zbylo tam trochu extraktu z oleandru, výsledky testů budeme mít během několika dní.“

„Podle vás jsem získal z oleandrů jed a předevčírem s jeho pomocí otrávil Liou Man?“

„Jste pro nás teď hlavním podezřelým, to ovšem neznamená, že jste vrah.“

Nebylo třeba nic vysvětlovat, všichni mě považovali za vraha – usoudili, že jsem měl s Liou Man nepřístojný vztah a ona pro mne byla největší koulí na noze, když jsem se chtěl oženit a dát se na úřednickou kariéru – že jsem se bál, že nepřestane otravovat ani po maturitě. Bydlel jsem na kolejích, podmínky mi přirozeně hrály do karet, všude po celém školním pozemku rostou oleandry, vykrást se o půlnoci ven a získat trochu jejich mízy pro mne musela být hračka. Na půdu knihovny se nikdo neodvažoval vstoupit, proto jsem tam Liou Man vylákal…

„Já nikoho nezabil!“

Můžu tady přísahat do aleluja, ale copak mi to k něčemu bude? Jsem vážně hlupák.

„Podrobně jsem prošel vaše studijní záznamy a ukázalo se, že jste chodil na hodiny toxikologie. Není to trochu zvláštní, na studenta čínštiny?“

„Pak tedy také určitě víte, jak zemřela moje matka…“

Chuang Chaj odpověděl bleskově: „Zabil ji váš otec, když vám bylo sedm let.“

„Podstatné je – že ji otrávil.“ Navzdory situaci jsem se opět uklidnil, jako kdybych mu líčil událost ze společenské rubriky. „Přimíchával mé matce jed do každé její dávky léků. V den, kdy umřela, jsem neuronil ani slzu, ale utekl jsem z domu, chytil jsem za nohu strážníka a zakousl se mu do stehna. Teprve pak jí udělali pitvu a zjistili příčinu smrti.“

„Včera večer jsem ten spis procházel. Váš otec byl odsouzen k trestu smrti zastřelením, moc mě to mrzí! Takže – vy jste se na univerzitě rozhodl chodit na volitelné hodiny toxikologie jenom proto, že vaše matka byla otrávena?“

„A jaký bych asi měl jiný důvod? Myslíte, že jsem předvídal, že budu chtít zabít Liou Man, a tak jsem se rozhodl naučit, jak někoho nejlíp otrávit?“

„Šen Mingu, a co ty řeči o vašem vztahu s Liou Man?“

„K ničemu takovému nikdy nedošlo! Často za mnou chodila s různými dotazy, někdy vedla dost podivné řeči, ale moc dobře vím, že si učitel musí od žáků udržovat odstup. Tím spíš, když je to tak krásná studentka jako ona. Už od začátku jsem si dával obzvlášť velký pozor.“

„Vy se asi studentkám líbíte, viďte?“

Podvědomě jsem sklopil hlavu a odmlčel se. Nikdy jsem se nepovažoval za nějakého fešáka, snad jen že jsem měl pravidelné rysy a v očích jiskru a vypadal jsem seriózně, jako bych moderoval nějaké udílení cen. Občas mě lidé chválili, že mám důstojné vystupování a že v mé tváři se ukrývají rysy hrdiny.

Mají dnešní dívky rády takové typy?

„Nevím, jsem asi poměrně mírný, moc toho nenamluvím, ve volném čase píšu klasické básně. Víte sám, že osmnáctileté dívky bývají sentimentální. Muže, jako jsem já, tak trochu obdivují, ale když za pár let dospějí, určitě se to změní."

O čem to tady blábolím? Copak tím nepřiznávám, že jsem Liou Man přitahoval?

Stenograf sedící stranou to všechno bleskově rychle zapisoval. Chuang Chaj jemně přikývl: „Dobře, změňme téma, Šen Mingu, můžete mi něco říci o své minulosti?"

„O mé minulosti?"

„Můžeme začít třeba obdobím na střední, včera jsme si popovídali jen ve spěchu, prý jste měl doporučení na Pekingskou univerzitu?"

„Ano, skutečně jsem doufal, že mne přijmou na Pekingskou univerzitu, ale vůbec jsem si nebyl jistý, že se tam dostanu. Jenomže měsíc před přijímacími zkouškami, tedy zhruba v tento den před sedmi lety, se stala naproti Nanmingské střední velká událost – tenkrát kolem ulice Nan-ming byla jen divočina a továrny, pár nelegálních zpustlých domků, přístřešky, které si tam vystavěli tuláci, a z neznámého důvodu tam začalo hořet. Ten večer plameny šlehaly až k nebi. Spousta studentů vylezla na školní zeď a sledovala pozdvižení, jenom já se rozběhl přes ulici, skočil do plamenů a začal zachraňovat lidi. Měl jsem štěstí, že jsem vyvázl živý. Díky tomu mi město udělilo ocenění, navíc jsem byl už tři roky ve Straně, a tak za mnou pro rozhovor chodila televize i noviny, málem jsem byl i v zahraničních zprávách.

„A tak jste dostal šanci na přijetí, která by se dala vyvažovat zlatem."

„Pane Chuangu, věříte na osud?"

„Nevěřím."

„Ani já nevěřil, ale – na univerzitě jsem vážně dřel, skoro jsem nevnímal vnější svět, měl jsem vynikající výsledky, ale po

absolvování školy nebyla situace fér. Řada spolužáků, kteří nestudovali zdaleka tak poctivě jako já, někteří byli dokonce příšerní, získala místo v ústředních institucích. A mě poslali zpátky domů, abych učil čínštinu na střední."

„Teď jste ale získal tu nejlepší příležitost," zapálil si Chuang Chaj cigaretu a vyfoukl dým nad mou hlavu, „slyšel jsem, že se budete brzy ženit, můžete mi říct něco o své snoubence?"

„Přede dvěma lety jsem jel autobusem do školy, když vtom jsem si všiml, jak jí někdo krade peněženku. Všem cestujícím to bylo jedno. Když prodavačka lístků otevřela dveře a ten zlodějíček vyskočil z autobusu, bez rozmýšlení jsem za ním vyrazil, přimáčkl ho k zemi a nakonec jsem ho předal na policejní stanici. Tak jsem se tedy seznámil s Ku Čchiou-ša. Byla mi neuvěřitelně vděčná, pořád mě zvala na jídlo. Pracuje ve vzdělávacím nakladatelství, zodpovídá za redakci učebních materiálů na výuku čínštiny. Povídalo se nám, jako bychom se znali odjakživa, a rychle se stala mou přítelkyní."

„Měl jste předtím nějaký vztah?"

„Neměl, ona je moje první." Kvůli kouři z Chuang Chajovy cigarety jsem se bezděky zaklonil. „Teprve po půl roce chození jsem poznal jejího otce, bývalého vedoucího úřadu pro vzdělávání, dnes je ředitelem univerzity. Odmalička vyrůstala bez maminky, byla tatínkův mazánek. Myslím, že lidi bez rodiny, jako jsem já, nemá hodně lidí rádo. Ale na jejího tatínka jsem udělal dobrý dojem, měl jsem to štěstí, že jsem vystudoval na Pekingské univerzitě, a když jeho sekretářka odešla na mateřskou, přešel jsem dočasně z Nanmingské střední na univerzitu a tři měsíce jsem mu dělal asistenta. Byl jsem vážně obětavý, dnem i nocí po jeho boku, takže nejenom on byl s mou prací spokojený, ale i ostatní z vedení a vyučující si mne chválili."

Vtom jsem se zarazil a odmlčel. Proč si mne budoucí tchán tak vážil? Takový floutek, co je chudý jak kostelní myš, najednou dostane takovou životní šanci? Ředitel Ku má jen jedinou dceru, jednoho dne mu ji tak jako tak někdo odvede, nechce být ve stáří osamělý a bez peněz, a tak než by hledal zetě mezi synky vysoce postavených kádrů, je pro něj výhodnější vychovat si někoho vlastního, komu bude moci bez obav důvěřovat.

Chuang Chaj prolomil nastalé ticho: „Slyšel jsem, že jste v březnu pořádali oslavu zásnub."

Ani ve snu by mě nenapadlo, že ta oslava bude tak obrovská; přišli všichni z univerzity i vedení vzdělávací komise, dokonce i všechny známé osobnosti, od televizních moderátorů po předsedu svazu spisovatelů. Ten příval zájmu mě příjemně zaskočil. Byl v tom dobrý záměr mého budoucího tchána, chtěl mě uvést do svých společenských kruhů. Když člověk zná tolik lidí, všechno je jednodušší – kupříkladu dostat mě z policejní stanice.

Nechtěl jsem ale policistovi vykládat nějaké zbytečnosti, šel jsem tedy k jádru věci: „Před měsícem byla škola seshora informovaná o mém přestupu z pozice vyučujícího do výboru mládežnické ligy úřadu pro vzdělávání, ostatně byl jsem i tajemníkem mládežnické ligy na Nanmingské střední. Snoubenka Ku Čchiou-ša mi řekla, že díky konexím jejího otce už vedení interně rozhodlo, že budu i tajemníkem mládežnické ligy úřadu pro vzdělávání pro celé město – a tahle informace se velmi rychle rozšířila."

„Proto vám řada lidí záviděla," típl cigaretu a poklepal klouby prstů o stůl, „to je to hlavní, co jste mi chtěl povědět."

„Pane Chuangu, četl jste *Hraběte Monte Christa*?"

„Já nemám čas na nějaké romány, ale vím, co mi chcete říct. Dobře tedy, povězte mi, kdo si myslíte, že to na vás narafičil? Mluvím o pomstě, ne o obyčejné závisti – když vás

poslouchám, závidím vám i já! Lámu si tady hlavu už víc než deset let, chytil jsem kdoví kolik vrahů, můžu se přerazit, a nemám ani vlastní byt, zatímco takový holobrádek jako vy jenom mrkne, a hned má, co si zamane. Byl by div, kdyby vám obyčejní lidé nezáviděli!"

„Chápu. Zabít člověka pro pomstu na někom jiném, to však už není jenom věc závisti. Můžete mi podat papír a tužku?"

Chuang Chaj se mi podíval do očí a přistrčil papír a pero. Napsal jsem dva krásné znaky – Jen Li.

ŠESTÁ KAPITOLA

Jen Li byl zástupce ředitele na střední škole Nan-ming.

Proč by měl na mě chtít něco takového narafičit? Abych pravdu řekl, nemám stoprocentní jistotu. Ale vím, že je to zlý člověk. Ostatní tak nanejvýš roznáší klepy. Zato Jen Li je ten navenek poctivý typ, co vám vrazí kudlu do zad.

Každý zástupce ředitele je vážný a tvrdohlavý a ani Jen Li nebyl výjimkou – byl věrný svému jménu, které znamená „vážný". Tenhle čtyřicátník se před několika lety rozvedl, dítě dostala do péče manželka. Neobrátil se díky tomu k lepšímu, ba naopak, jeho ustupující vlasy zosobňovaly rostoucí touhu po úspěchu.

Jednou jsem o půlnoci ve sborovně opravoval úlohy, otevřeným oknem jsem pozoroval hvězdy a nevědomky jsem pohledem zabrousil i k multifunkční budově. Někdo se tam nakláněl přes zábradlí. Mám dobrý zrak – bál jsem se, že je to někdo ze studentů, a tak jsem běžel na střechu protější budovy. Tam jsem zjistil, že je to zástupce ředitele, oběma rukama drží fotoaparát s dlouhým objektivem a míří jím do oken dívčích kolejí. Bylo mi trapné něco říkat, koneckonců

je to můj nadřízený, využil jsem tedy toho, že si mě nevšiml, a šel jsem pryč. Od té doby jsem si na Jen Liho začal dávat víc pozor. Okna dívčích sprch byla vysoko, zakrýval je oleandrový háj, takže tam obyčejně nikdo nemohl dohlédnout.

Zástupce ředitele měl však všechny klíče, mohl tedy snadno vylézt na střechu a odtamtud pohodlně špehovat. Jednou za soumraku, když jsem viděl Liou Man a další dvě studentky vcházet do umýváren, neudržel jsem se, vběhl jsem za Jen Lim na střechu a bez nějakého vysvětlování jsem mu uštědřil nakládačku. Vůbec se nebránil, dokonce klečel a škemral o milost, že prý už nic takového neudělá, hlavně ať to nikde neříkám, dá mi, co si jen řeknu. Slíbil, že vymění okna dívčích sprch z čirých na mléčná, aby tam nebylo vidět. Hned druhý den nechal okna vyměnit a já ho milosrdně nechal jít.

Čiň čertu dobře, peklem se ti odmění.

Co nevidět jsem měl přejít do úřadu pro vzdělávání, potají jsem se tedy rozhodl, že Jen Liho prověřím, že očistím učitelský sbor od té špíny. Obávám se, že i jemu bylo jasné, že jakmile odejdu z Nanmingské střední, jeho poslední dny se kvapem přiblíží.

Liou Man mi tři dny před svou smrtí řekla, že když šla v noci na záchod, všimla si zástupce ředitele, jak bloumá po chodbě dívčích kolejí – podle kolejního řádu nesmí v noci na dívčí koleje vůbec nikdo, i kdyby to nakrásně byl třeba učitel. Kurážně na Jen Liho zavolala, vyptávala se, co tam pohledává. On nervózně koktal, nakonec ji z pozice zástupce ředitele zastrašoval a zakázal jí o tom komukoli říct, jinak si ji najde. Jiné dívky by se jeho výhrůžek nejspíš zalekly, jenomže Liou Man nebyla z těch, co by poslušně sklopily uši. To Jen Li moc dobře věděl, a ona tak na sebe přivolala neštěstí.

Jakožto zástupce ředitele měl Jen Li v knihovně příhodné podmínky, aby ji v knihovně otrávil. Druhý den pak mohl nepozorovaně vklouznout do mého pokoje a nechat tam

lahvičku se zbytkem mízy z oleandru. Dvě mouchy jednou ranou.

Chuang Chaj mne přesto nepustil z policejní stanice, ale poslal mě do cely předběžného zadržení.

Když má být učitel čínštiny ze střední školy ve stísněné a temné cele spolu s vrahy a násilníky, dostane nakládačku hned na uvítanou. Bránil jsem se ze všech sil, ale zbili mě a zkopali o to víc. Při výslechu si Chuang Chaj všiml, že mám tvář celou modrou, a tak mne nechal poslat do jiné cely. Teď mými spoluvězni byli zlodějíčci a švindlíři a v bitkách s nimi jsem už dokázal obstát.

Během těch dní, co se na stanici vlekly jako roky, za mnou nepřišla ani moje snoubenka, ani můj všemocný tchán.

Chuang Chaj řekl, že za Ku Čchiou-ša zašel, ale neprozradil mi obsah jejich rozhovoru. Z jeho mlčenlivého výrazu nebylo vůbec možné na cokoli usuzovat, ale z neblahé předtuchy mi naskočila husí kůže, přestože v přeplněné cele bylo vedro na padnutí.

Že by tohle měla být boží odplata za to, co jsem provedl loni v létě?

V pátek 16. června mě Chuang Chaj propustil. Řekl, že na základě výslechu během uplynulých dní nelze prokázat přímou souvislost mezi mnou a vraždou Liou Man. Na místě činu se nenašly moje otisky ani vlasy, nenašli ani nic při pitvě, a policie se přiklání k názoru, že to na mě skutečně někdo nalíčil. Málem jsem mu padl do náruče. Z muže, který mě vlastnoručně do vězení dostal, se najednou stal můj dobrotivý zachránce.

Navlékl jsem si hodinky od otce Ku Čchiou-ša, které byly po dobu mého zadržení v úschově, stejně jako peněženka a klíče. Konečně jsem pohlédl do zrcadla, dotkl se své téměř dohladka oholené hlavy, pytlů pod očima a poranění, která jsem utržil. Na spáncích se mi objevily první šedivé vlasy.

Nevypadal jsem na pětadvacet, ale jako stařík připravený lehnout si do rakve.

Těch deset dní strávených v cele bylo bez nejmenších pochybností nejdelších deset dní mého života.

Peníze mi stačily tak akorát na novou košili. Zamířil jsem do veřejných umýváren. Měl jsem pocit, že mám všude po těle a ve vlasech tolik špíny, že jsem vypotřeboval několik kostek mýdla, jako kdybych si chtěl sedřít kůži. Teprve potom jsem nasedl do autobusu a rozjel se za svou snoubenkou – ještě štěstí, že jsem neztratil měsíční kupón na městskou veřejnou dopravu.

Když jsem dorazil do nakladatelství, kde Ku Čchiou-ša pracovala, vrátný mi řekl, že mají zrovna důležitou schůzi a Ku Čchiou-ša ho pověřila, aby mi vyřídil, že na ni mám počkat doma.

Doma?

O půl hodiny později jsem stál před vchodem našeho zbrusu nového domova. Vše vonělo mokrou barvou. Dvanácté patro bylo oázou klidu v centru města. Za poslední dva měsíce jsem sem chodil pravidelně kontrolovat, jak renovace pokračují. Když jsem ale vytáhl klíč a chtěl ho strčit do klíčové dírky, vůbec nepasoval. Ani na klepání nikdo nereagoval. Z vedlejšího bytu vyšla stará paní a pověděla mi, že včera někdo přišel vyměnit zámek. Vztekle jsem kopl do dveří a vzápětí litoval hluboké prohlubně, kterou jsem tam prokopl – tohle je můj domov, tak co to provádím?

Jak jsem se tak belhal do výtahu, rozbolel mě nakopnutý palec.

Bylo léto, teplota vyšplhala nad třicet stupňů a autobus čpěl všemi možnými pachy a potem. Ospale jsem se opíral o zábradlí a sledoval, jak budovy za oknem autobusu postupně řídnou, až jsme dojeli doprostřed pustiny, kde stála jen ocelárna vypouštějící bílý dým.

Autobus zastavil na ulici Nan-ming. Mezi dvěma předlouhými zdmi byla brána do školy a na ní měděná plaketa s nápisem „Nanmingská střední škola“.

Byl pátek, studenti odjížděli z kolejí domů a všichni mě překvapeně sledovali, jak přicházím. Učitelé ani mí studenti se neodvážili se mnou promluvit. Zahlédl jsem Ma Liho a jeho spolubydlící, ale i oni se přede mnou schovali, žáci se přede mnou rozestupovali jako voda při odlivu. Byl ze mě suchý ostrov.

„Pane Šene, pojďte prosím do ředitelovy kanceláře.“

Otočil jsem se za tím smutečním hlasem za mými zády a spatřil jsem vážnou tvář Jen Liho – co tady ještě dělá? Neměl už sedět ve vězení?

Beze slova jsem ho následoval. Na prvním rohu schodiště zašeptal: „Před pár dny za mnou přišel ten policajt Chuang Chaj. Všechno jste mu vyklopil.“

Nemusel říkat nic dalšího, abych uhodl, jak to bude pokračovat – Máte důkazy? Máte fotky? Už jsem o tom zpravil ředitele, kdo by věřil slovu podezřelého z vraždy?

Mlčky jsem vstoupil do ředitelny. Starý ředitel byl celý bledý, pořád dokola si kapesníčkem otíral pot z čela. Před sedmi lety mi vlastní rukou uděloval cenu za statečnost, to on rozhodl, že mne doporučí na Pekingskou univerzitu. To on mne před třemi lety vřele vítal u školní brány, když jsem se po studiích vracel, on nechal vyklidit bývalé koleje, abych měl kde bydlet. Ještě minulý měsíc chtěl jít navštívit mého budoucího tchána.

„Pane učiteli Šene, mám velkou radost, že jste zpátky. Nicméně dnes jsem celému učitelskému sboru sdělil velmi důležité rozhodnutí – kvůli vašemu nevhodnému chování na naší škole, kvůli porušení základních morálních hodnot lidového učitele, kvůli ochraně reputace školy vás s okamžitou platností odvolávám z funkce.“

Stál jsem tam jako socha drahnou chvíli, než mi došel smysl jeho slov. Klidně jsem pak ze sebe vypravil jediné slovo: „Děkuji."

Takovou reakci ředitel neočekával. Podíval se po očku na zástupce a zavrtěl hlavou: „Je mi to líto, ale mám pro vás ještě jednu zprávu – ze stejných důvodů už vedení schválilo také vaše vyloučení ze Strany."

„Dobře tedy, jen vám chci říct, že jsem nevinný, nikoho jsem nezabil. Věří mi i policie, proč tohle všechno děláte?"

„Pane u…" ředitel si uvědomil, že už nejsem učitel, „Šen Mingu, podívejte, není vám ještě ani pětadvacet, celou budoucnost máte před sebou, nemusíte smutnit. Není vždycky posvícení, všichni to známe. Vystudoval jste na prestižní univerzitě, to vám vždycky práci najde, možná dokonce najdete něco lepšího než tady."

„Kdo rozhodl o mém propuštění a odchodu ze Strany?"

„Nechápejte to špatně, veškerá rozhodnutí pochází od úřadu pro vzdělávání. Nikdo ze školy nic nenamítal, stranická komise hlasovala jednohlasně."

„Vedení úřadu pro vzdělávání? Minulý měsíc se mnou ředitel úřadu mluvil, vkládají do mě velké naděje."

Ředitel se s povzdechem otočil zády: „Časy se mění."

Posílal mě tím pryč, a já se ho nechtěl prosit na kolenou jako spráskaný pes.

Zástupce ředitele mne šel vyprovodit. Cestou ze schodů za mnou zašeptal: „Ach ano, pane učiteli Šene, je tu ještě jedna věc, ohledně vašeho pokoje. Škola vám ho nechá do pondělního večera, během těchto dvou dní ho vykliďte, v úterý ráno z něj uděláme pingpongovou místnost. Pokud byste ode mě něco potřeboval, stačí kdykoli říct."

Zacukalo mi v ramenou, proběhl mnou třes, ale když jsem se vztekle otočil a chtěl mu jednu vrazit, byl už dávno pryč.

Večerní vítr ke mně přinesl vůni oleandrových květů a já tam zůstal dlouho jen tak stát jako bez života.

Jídelna už měla zavřeno, ale já stejně neměl hlad.

Po příchodu do svého pokoje jsem zjistil, že ho někdo obrátil vzhůru nohama; po zemi byly rozházené mé knihy, i testy někdo odnesl, protože jsem koneckonců už nebyl učitelem čínštiny. Mne ale zajímalo jediné – v panice jsem lezl po zemi, s obličejem téměř přilepeným k podlaze jsem prohledával celý pokoj… Teprve když jsem prozkoumal každý kout, v hromádce odpadků v rohu pokoje jsem konečně našel onen perleťový náhrdelník. Pevně jsem ho sevřel v dlani, opatrně jsem jej omyl, přiložil k ústům a dvakrát políbil.

V noci jsem trpělivě uklízel, aby pokoj vypadal jako dřív. Chtěl jsem zavolat své snoubence, ale hned jsem tu myšlenku opět zaplašil, když jsem si představil její reakci. Nechám raději ji i jejího otce v klidu spát.

Zhasl jsem a vlezl do postele. Za tři dny už v téhle posteli pro jednoho bude spát někdo jiný.

A co ta snová obrovská postel v mém novém bytě, kdo bude spát v ní?

SEDMÁ KAPITOLA

Druhý den.

17. června 1995 brzy ráno jsem se převlékl do čistého oblečení a vyrazil autobusem na předměstí. Snad je zastihnu, ještě než vyrazí…

Dnes to vyznívá směšně, ale když jsem poprvé jel ke své přítelkyni domů, byl jsem celý rozrušený a nemotorný a v rukou jsem nesl přehršel dárků, až si mě pro to Čchiou-ša dobírala. Její otec byl však přívětivý a přátelský a jako ředitel univerzity se mnou rozebíral témata ze světa vzdělávání.

Naštěstí jsem byl připravený, překvapil jsem ho neotřelými nápady a názory a získal si jeho respekt.

Přesně v devět hodin jsem dorazil k bytu rodiny Ku, upravil jsem si oblečení a vlasy a rozechvěle stiskl domovní zvonek.

Když se za dveřmi dlouho nikdo neozýval, zaběhl jsem se zeptat vrátného. Od něj jsem se dozvěděl, že otec i s dcerou odjeli včera večer pryč ve služebním sedanu, prý na cestu do Jün-nanu.

Zvedl jsem hlavu ke slunci, pichlavé paprsky mi nedovolily otevřít oči a i snoubenčina tvář začala jejich žárem za mými víčky tát.

Najednou na celém světě nebyl nikdo, koho bych chtěl vidět v tu chvíli raději; měl jsem pocit, že mne opustil celý svět.

Před polednem jsem dorazil k šestipatrovému domu a zazvonil na čtvrté patro.

„Kdo tam?"

Otevřela mi čtyřicátnice s vařečkou v ruce a podezřívavě si mě prohlížela.

„Prosím vás, je pan prokurátor Šen Jüan-čchao doma?"

Vlastně jsem ji znal, ale nezdálo se, že by ona poznávala mne.

Než stačila odpovědět, objevil se vedle ní muž ve středních letech a svraštil obočí: „Vím, proč za mnou jdeš."

Neřekl jsem ještě ani slovo, když mě vtáhl dovnitř. Díval se za ženou, jak odchází do kuchyně pokračovat v přípravě jídla, usadil mě na pohovku a zavřel dveře do obýváku.

„Ona ví, kdo jsem?"

„Ví, ale už tě neviděla sedm let," Šen Jüan-čchao mi nalil čaj, „nevypadáš moc dobře."

„Už jsi to slyšel?"

„Šen Mingu, o té naší věci někdo ví?"

Tak tohle je jeho největší starost! Při pohledu na jeho vážný výraz jsem se jen hořce usmál.

„Očividně ti chce někdo ublížit."

„Někdo mě chce přímo zabít!"

Přešel několik kroků po pokoji: „Kdo o tom tajemství ví?"

„Kromě nás tří v tomhle bytě a mojí babičky už nikdo další."

„Nesmíš podezírat moji ženu, nikdy by to nikomu neprozradila."

„Kvůli tomu jsem nepřišel." Nevěděl jsem, jak začít, ale situace zašla už tak daleko, že mi nezbylo než přijít za ním. „Můžeš mi pomoct?"

„Pomoct ti očistit se od obvinění?"

„Policie mě už propustila, ví, že to na mě někdo narafičil, jenom ostatní v tom ještě nemají jasno."

„Popravdě se bojím, co bych jako prokurátor dělal, kdyby tě vážně nespravedlivě obvinili a poslali tvůj případ na prokuraturu k veřejnému šetření?"

Šen Jüan-čchao měl tvář příkladného hrdiny z čínských filmů osmdesátých let a vždycky, když takhle mluvil, nedokázal jsem potlačit zhnusení.

„A kdybych umřel?"

Tahle otázka ho na chvíli zarazila a on si promnul obočí: „Co se stalo?"

A tak jsem mu vyprávěl, co se odehrálo včera večer, jak mě vyhodili z práce i ze Strany, jak se mi rodina mé snoubenky vyhýbá, to všechno jsem tomu vysoce postavenému prokurátorovi převyprávěl. Své představy ohledně zítřka jsem ale vylíčit nedokázal, sklopil jsem hlavu, obrátil do sebe šálek čaje, a dokonce rozkousal a polkl i čajové lístky.

Klidně si mě vyslechl, vzal šálek z mých rukou a tiše se zeptal: „Co poslední dobou děláš?"

„Nic zvláštního, chystáme svatbu, rekonstruujeme byt, pomáhám studentům s přípravou na přijímací zkoušky…"

„Provinil ses nějak vůči své snoubence?“ poplácal mě po rameni. „Je ti už pětadvacet, víš, jak to myslím.“

„Já…“

Při pohledu do jeho očí jsem nevěděl, jak odpovědět.

„Něco přede mnou skrýváš.“

„Promiň, myslím, že to nemůžu říct – ale to teď není ten problém.“

„Věř zkušenostem prokurátora, všechny věci spolu nakonec souvisí. Mluvil jsem s tolika zločinci, že bys je nespočítal, znám motiv každého z nich i jejich pohnutky.“

„Ale no tak, já přece nejsem vrah, to já jsem teď oběť!“

„Jsi ještě příliš mladý! Když mi povíš všechno, možná tě budu moci zachránit. Je to jediná šance, jak ti můžu pomoct.“

Rozepnul jsem si knoflík u krku a podíval se z okna. Slunce svítilo přímo na jeho klívii a já zavrtěl hlavou: „Ne, nemůžu ti to říct.“

„Škoda!“ přistoupil za mě a pošeptal mi, „jsi jako já, když jsem býval mladý! Máš hlad? Dej si s námi oběd.“

Nečekal na mou odpověď a odešel do kuchyně za ženou.

Bylo poledne, já beztak neměl kam jít, a tak jsem počkal, až hostitelka prostře stůl. Bylo to poprvé, co jsem tu jedl.

Před několika týdny o mě začaly na Nanmingské střední kolovat dvě pomluvy…

Ta první souvisela s nejkrásnější dívkou ze 3.B, Liou Man. Prý si začala románek se svým třídním Šen Mingem. Nejpropracovanější verze tvrdila, že jsme ztělesněním tchajwanského romantického filmu *Za oknem*. Nejrozšířenější verze tvrdila, že když byla Liou Man doma kvůli nemoci, musela ve skutečnosti kvůli mně na potrat.

Ta druhá říkala, že jsem z chudé rodiny, že skutečnost neodpovídá tomu, co mám zapsáno v občance. A že s tím otcem, kterého popravili, když mi bylo sedm, nemám společnou ani jednu kapku krve. Porodila mě prý nějaká koketa,

jsem nemanželské dítě, které na svět přišlo s hanbou a prvotním hříchem.

No dobrá, ta povídačka o nemanželském dítěti vlastně není povídačka.

Muž, který mi skutečně dal život, seděl právě přede mnou a společně se mnou obědval – prokurátor Šen Jüan-čchao.

Nikdy jsem ale neprozradil, že je mým otcem, a on nikdy nepřiznal, že jsem jeho syn.

Jeho žena o tom však dávno věděla, musela si pamatovat, kdo jsem, ale nechovala se vůči mně nepřátelsky, spíš naopak, neustále mi do misky doplňovala jídlo. Bylo to to nejlepší a nejvydatnější jídlo, co jsem od svého zatčení jedl.

Po obědě mě Šen Jüan-čchao vyprovodil dolů. Nevěděl jsem už, co bych mu ještě řekl, otočil jsem se tedy a chtěl beze slova odejít, když vtom mě zezadu lehce objal.

Vzpomínám si, že takhle mě naposled objal, když mi bylo deset.

„Opatruj se!“ Byla jedna hodina po poledni, slunce nelítostně pražilo a my stáli ve stínu oleandrů před domem. Jeho rty se zachvěly: „Synku!“

Konečně mě nazval svým synem, ale já mu ještě nedokázal říct „tati“, rozpačitě jsem kývl na rozloučenou a tiše odešel.

To bylo naposledy, co mě viděl.

O dvě hodiny později jsem byl zpátky na Nanmingské střední. Vrátný na mě volal: „Pane učiteli Šene, volali vám z nemocnice, máte tam okamžitě přijet!“

OSMÁ KAPITOLA

S babičkou to vypadalo špatně. Bylo už po půlnoci a já čekal v centrální nemocnici pro čtvrť Ča-pej. Místnost na pohotovosti byla prostoupena pachem alkoholu a léků. Zářivky

osvětlovaly mrtvolně bílé stěny poseté téměř nezřetelnými, kouři podobnými fleky. Jeden stařík, který už svou rodinu nezajímal, tam ležel na opuštěných nosítkách. Společnost mu dělala jenom jehla kapačky, která mu vězela v žíle. Až když už měl úplně na kahánku, zavolaly sestřičky doktora, který měl zrovna službu, symbolicky se ho pokusili zachránit a pak ho znechuceně odvezli do márnice. Přivezli jednu ženu, mladou a krásnou, odhadl jsem ji na vysokoškolačku. Její havraní vlasy splývaly přes okraje lehátka, ještě z nich stoupala vůně šamponu. Bědovali nad ní muž s ženou ve středních letech, že prý spolykala lahvičku prášků na spaní. Lékař ve službě jí okamžitě vypláchl žaludek. Její maminka hlesla: „Má v břiše miminko." A začala nenávistně spílat nějakému muži. Dívka nedokázala léky vyzvracet a doktor nad ní jen bezmocně rozhodil rukama.

Když její příbuzní padli před doktorem na kolena, vpadla dovnitř další skupinka. Přivezli mladíka, z něhož crčela krev, v hrudi mu vězel nůž, byl úplně bledý. Na nose měl brýle, nevypadal na pobudu. Nějaká žena si bušila do hrudi: „Je to ještě dítě… ještě dítě…" Doktor projevil dobrou vůli a provedl pár pokusů o jeho záchranu, ale pak jen zavrtěl hlavou: „Chystejte pohřeb!"

„Je ale ještě dítě…"

Ještě se nerozednilo, když mé pětadvacetileté já sedělo u babiččiny postele. Hladil jsem její bílé vlasy, dokud na EKG nezůstala jenom rovná čára. Doktor v tichosti odešel podepsat úmrtní list.

Babička umřela v neděli 18. června 1995 ve 4:44 ráno ve věku šedesáti šesti let.

Byl jsem klidný, neuronil jsem ani slzu a systematicky se dal do zařizování pohřbu. Obloha se pomalu rozjasňovala, když jsem babičku doprovázel pohřebním autem do krematoria, abych se s ní rozloučil. Babička byla moje jediná

příbuzná, ani ona nikoho jiného neměla. O starou služebnou se nikdo nezajímal, jenom rodina, pro kterou sloužila, poslala obálku s dvěma sty jüany. Moje snoubenka a její rodina se s mou babičkou nikdy nesetkali. Nebylo tedy třeba pořádat nějaké obřady; úplně stačilo, abych jí sbohem dal já. Myslím, že by se mnou určitě souhlasila, koneckonců jsem byl člověk, kterého milovala na tomhle světě ze všeho nejvíc.

Ten den jsem se musel nesčíslněkrát podepsat, a teprve když jsem babičku očima doprovázel při kremaci, když jsem sledoval, jak její drobné tělo vstoupilo do kremační pece a rázem se v plamenech proměnilo v hromádku kostí a popela – teprve potom mi na mysli vytanulo čínské přísloví „všechny naděje se obrátí v prach".

Mlčky jsem sebral ještě horké ostatky a uložil jsem je do urny. Oběma rukama jsem si ji pak přitiskl k hrudi a políbil ji. Neměl jsem peníze, abych koupil místo na hřbitově, a nezbylo mi tedy – jako spoustě ostatních lidí – než nechat urnu v pohřebním ústavu.

Ruce jsem měl pokryté babiččiným prachem, ale nedokázal jsem ho smýt. Na černou pásku přišpendlenou na rukávu jsem si našil kousek červené látky, který naznačoval, že pozůstalý je vnukem zemřelého. Nastoupil jsem do autobusu k Nanmingské střední.

Byla už hluboká noc, když jsem se celý vyčerpaný doplahočil do školy. Jakmile jsem vešel na koleje, zjistil jsem, že v mém pokoji někdo je. Popadl jsem do ruky dřevěnou tyč, a zrovna když jsem se vetřelce chystal vzít zezadu po hlavě, otočil se a zakřičel: „Hej! To jsem já!"

Že to do prdele nezakřičel ještě později! Byla by to vůbec ještě sebeobrana?

Stál tam uboze vyhlížející zástupce ředitele. Jen Li vyděšeně ustoupil o několik kroků nazad a zdvihl svazek klíčů:

„Nevykládejte si to špatně, mám dneska službu, jen jsem přišel zkontrolovat váš pokoj."

Když jsem odložil tyč, všiml si černé pásky na mém rukávu: „Pane učiteli Šene, nevěděl jsem, že jste měl v rodině pohřeb, to mě vážně moc mrzí."

Stál jsem ve dveřích a hleděl na něj. Kdyby tak jen pohledy mohly zabíjet.

Jen Li se však stále neměl k odchodu a změřil si pohledem můj pokoj: „Ach, pane Šene, vy ještě nemáte sbaleno? Pozítří brzy ráno přijdou dělníci nainstalovat pingpongové stoly, mohl byste se odstěhovat zítra večer?"

Při těch slovech došel sebevědomě až k psacímu stolu a pohladil perlový náhrdelník.

„Nesahejte na to!" zařval jsem na něj vztekle a popadl jsem ho za paži.

Nečekal jsem, že se bude bránit s takovou silou. Zástupci bylo sice přes čtyřicet, byl ale vyšší než já. Naši rvačku doprovázel zvuk praskajícího perlového náhrdelníku.

Nevím, proč Po Ťü-i naznačoval, že „*perličky a perly dopadají na nefritový talíř*" jaksi libozvučně.

Jako šílený jsem lezl po zemi a hledal rozkutálené perly. Trvalo mi půl hodiny, než jsem našel všechny, už se mi z toho motala hlava a brněly mě nohy. Jen Li už byl dávno pryč. V pokoji jsem zůstal jen já, bezmocně jsem se sesunul na zem a v dlaních jsem žmoulal několik desítek perel. Podařilo se mi najít tenký provázek, chtěl jsem je na něj navléknout, ale ručně vrtané dírky v perlách jsou tak nepravidelné, že jakmile se náhrdelník jednou rozsype, jen těžko se navléká zpátky.

Tvrdohlavě jsem se o to pokoušel až do rána, ale nepodařilo se mi to. Vší silou jsem praštil do podlahy, bylo mi jedno, jestli probudím žáky v patře pode mnou. Pěst mi začala modrat a pulzovala mi v ní ostrá bolest. Vyhrabal jsem tedy látkový pytlík a perly do něj uložil.

Jako mrtvola jsem se natáhl na postel, perly pevně sevřené v dlani.

Zítřejší večer, čekal jsem na zítřejší večer.

DEVÁTÁ KAPITOLA

Proč zabíjíme?

Zaprvé, abychom ochránili sami sebe. Zadruhé, abychom druhým uzmuli jejich majetek. Zatřetí, abychom vyhladili konkurenci a získali přízeň opačného pohlaví. Začtvrté, z důvodu odplaty. Zapáté, z rozkazu shora. Zašesté, kvůli odměně za provedenou vraždu. Zasedmé, bezdůvodně.

Jaký je můj důvod?

Tohle téma jednou probírala Společnost mrtvých básníků. Rád bych měl tahle slova jednou vytesaná na svém náhrobku.

V pondělí dopoledne 19. června jsem byl ještě naživu.

Slunce svítilo do čela mé postele. Nepřítomně jsem otevřel oči. Teď je asi tak třetí vyučovací hodina? Bylo to poprvé, co jsem si na kolejích přispal. Už jsem nebyl učitel, už jsem neměl právo učit.

Stoupl jsem na stoličku a přejel prsty po stropě. Z jedné skuliny jsem vytáhl armádní nůž – bylo pořádné štěstí, že ho policie neobjevila. Na čepeli stálo „Závod 305“ a krevní drážka byla vyvedená ve tvaru oštěpu. Přede dvěma lety mi ten nůž daroval Lu Čung-jüe, můj spolužák na střední, spolubydlící a nejlepší přítel. Jeho otec pracoval v oblastní vládě a často se dostal k různým vzácnostem a zvláštnostem, třeba k cigaretám a alkoholu z importu, vojenským kanadám nebo pašovaným hodinkám. Ostrá čepel odrážela chladné světlo jako atypické zrcadlo, pokroutila můj obličej a zpitvořila ho k nepoznání. Upevnil jsem si nůž zevnitř k nohavici.

Snídaně v jídelně už skončila, obešel jsem tedy všechna známá místa školy. Když jsem míjel 3.B, učitel matematiky mne zahlédl oknem, když se zrovna zahleděl ven, a pokynul mi hlavou na pozdrav. Někteří žáci si toho jeho nepatrného pohybu všimli, podívali se stejným směrem jako on a spatřili mě. Už se nevrátili ke spořádané výuce, jeden druhému o překot šeptal cosi do ucha, jako kdyby kolem právě prošla zombie.

Na Nanmingské střední byli dva učitelé, kteří vystudovali na slavných univerzitách. Prvním jsem byl já z Pekingské univerzity, druhým Čang Ming-sung z Univerzity Čching-chua. Byl o sedm let starší; když já jsem ještě studoval na střední, učil mě matematiku. Úroveň jeho matematických znalostí byla ohromující, nebylo mu ani třicet, když byl oceněn jako prvotřídní středoškolský učitel. I jeho studenti vynikali, a protože se na matematice dalo získat při zkouškách na vysokou hodně bodů, každý rok za ním chodily zástupy rodičů, aby jejich ratolesti doučoval.

Vzpřímený jako pravítko jsem stál před učebnou a chladně si měřil žáky uvnitř. Ještě před dvěma týdny jsem byl jejich třídní a akademický poradce nanmingské skupiny pro studium literatury. V okenní tabulce se zrcadlila moje ztrhaná a rozladěná tvář, vypadala úplně jako tvář toho muže z mé noční můry. Pozoroval jsem svého nejoblíbenějšího žáka, Ma Liho, jak uhýbá před mým pohledem a jen stěží skrývá smutek ve svých očích. Sice by se za měsíc, po přijímacích zkouškách, tak jako tak naše cesty rozdělily, ale z tohohle způsobu předčasného rozloučení se nám všem tak trochu mlžily oči.

Stál jsem za oknem učebny a před zraky všech svých studentů jsem se hořce rozplakal, až za mnou vyšel rozpačitý Čang Ming-sung: „Je mi to moc líto, pane učiteli Šene, ale rušíte nám tu hodinu."

„Omlouvám se, na shledanou."

Ztěžka jsem kráčel ze schodů, v kapse kalhot roztržený perlový náhrdelník, v nohavici kalhot armádní nůž s krevní drážkou.

19. června 1995. Poslední pondělí v mém životě, poslední noc.

Sundal jsem si hodinky od tatínka Ku Čchiou-ša a dal jsem si poslední večeři v jídelně. Dokonce i školníci na mě koukali jako na vraha, žádný ze studentů nebo učitelů se neodvážil ke mně přisednout, všichni udržovali alespoň desetimetrový odstup. Já ale přesto spokojeně spořádal spoustu masa, nakoupeného za všechny ty stravenky, které jsem si našetřil. Když jsem dojedl, několikrát za sebou jsem si krknul. Půl desáté. Noční oblohou zaduněl kdesi v dálce hrom.

Jen Li byl ještě ve škole, s někým si povídal dole před kolejemi. Vypadal dobře, neustále se smál tím svým zpropadeným smíchem, a když domluvili, ještě tam sám postál a zapálil si cigaretu. Do mého pokoje se podívat nešel, nejspíš se bál dalšího výprasku. Oprášil si oblečení a vydal se hlavní bránou pryč z kampusu. Skrytý ve stínu stromů jsem ho následoval na ulici Nan-ming. Chystal se pokračovat k autobusové zastávce, ale nemohl jsem ho nechat dojít až tam; jakmile by se dostal na místo s větším počtem lidí, promarnil bych příležitost.

Ulice Nan-ming nebyla osvětlená pouličními lampami, nikde nebyl ani živáček, jenom v dálce se jako blikající hvězdy mihotala světla ocelárny, která už napůl zkrachovala. Vytáhl jsem nůž schovaný v nohavici, zadržel dech a vyrazil kupředu. Když mě Jen Li uslyšel a chtěl se otočit, vrazil jsem mu nůž do zad.

Tohle jsem včera trénoval celý večer, představoval jsem si, jak mu nůž vrážím doprostřed zad – ale co čert nechtěl, ve zmatku noci jsem nedokázal jasně rozlišit, kam bodám. Ucítil jsem jen, že nůž narazil na odpor, a musel jsem vynaložit

ještě víc síly, aby pronikl dovnitř. Slyšel jsem Jen Liho tlumený dech. Nečekal jsem, že má takovou sílu, jako pes, kterého chtějí oběsit, zuřivě se otočil a chytil mě, jeho horká krev mi pocákala obličej.

Z filmů jsem měl vždycky pocit, že zabít člověka je snazší než zabít kuře, ale když jsem se o to sám pokusil, uvědomil jsem si, jak těžké je někoho zabít. Po nekonečných šedesáti vteřinách hrůzy se Jen Li zhroutil na zem a zíral na mne. Sklonil jsem se, lapaje po dechu. Jak asi vypadá moje tvář? Nejspíš úplně stejně děsivě jako ta jeho.

Najednou mi na hlavu dopadlo několik dešťových kapek a v mžiku se strhla průtrž mračen.

Ledově chladné kapky zchladily mou rozpálenou krev a zastavily produkci adrenalinu.

V tom okamžiku, kdy jsem zabil, jsem pocítil trochu lítosti.

Proč zabíjíme?

Teprve teď jsem dostal nepojmenovatelný strach – horší, než kdyby mě vedli na popravu.

Na neosvětlené ulici Nan-ming jsem téměř neviděl na svoje ruce, ale Jen Li poznal, kdo jsem. Prudce se rozkašlal, z úst mu kapala krev: „Šen… Šen Mingu… Já… já p-přísahám, že… ž-že já ti n-neublížil…“

Do jeho úst padaly dešťové kapky. Nedokázal už promluvit ani se nadechnout.

Neublížil mi?

Jeho tvář byla potřísněná krví, sáhl jsem mu na krk, abych nahmátl pulz, ale byl už mrtvý.

Minulý měsíc jsem viděl jeden francouzský film, *Leon*, o nájemném vrahovi, kde Leon říká: „Jakmile někoho zabiješ, všechno se změní.“

Můj život se ale už změnit neměl.

DESÁTÁ KAPITOLA

19. června 1995, večer před přijímacími zkouškami na vysoké školy, ulici Nan-ming na předměstí ozařovaly blesky a zkrápěl liják. Před několika minutami jsem zabil člověka. Byl to zástupce ředitele mojí školy.

Než se vydám na policejní stanici za Chuang Chajem, musím ještě zajít na jedno místo. Nechal jsem mrtvé tělo v příkopu ulice Nan-ming a klopýtavě vyrazil kupředu. Tohle místo jsem znal jako svoje boty. Obvodové zdi továrny byly zborcené, budovy uprostřed spaly hlubokým spánkem jako náhrobky generací, o které se nikdo nezajímá. Minul jsem největší budovu a došel jsem ke dvířkům za ní.

Žáci tomuhle místu neřekli jinak než „Území prokleté dívky".

Vytáhl jsem z kapsy perly a pevně je sevřel v dlani. Bylo mi jedno, že je umažu krví. Uprostřed hnilobného zápachu jsem škrtl zápalkou, která ještě nenavlhla, ale jediné, co jsem spatřil, byla obrovská hromada zrezlých strojů. Úzkostlivě jsem se podíval směrem ke vchodu. Oblohu pročísl blesk, až mne zabolelo v očích, a opět nastala tma. Ozývalo se jenom ponuré bubnování deště.

Jak to, že tu ještě není?

U flekaté zdi ještě dál uvnitř továrny byly schody vedoucí dolů do nějakého tunelu.

Pláč. Nezřetelné vzlykání křehké jako pavučina kroužilo vlhkým a plesnivým vzduchem deštivé noci v nekonečných spirálách, jako kdyby překonávalo pohoří a pronikalo hustým pralesem, a nacházelo si pokradmu cestu až k mým uším.

S rukama zbrocenýma krví pro mne byl každý krok těžký; vyděšeně jsem šátral podél zdi, až jsem stanul u schodiště. Vchod do tunelu vypadal jako vchod do jeskyně a mně se vybavila „cesta do středu země" z románu Julese Vernea.